

■ Openbaar vervoer op z'n Malinees brengt mensen naar de markt.

VOLG DE GIDS NAAR TIMBOEKTOE

Als je iemand echt heel ver weg wilt, dan stuur je hem naar Timboektoe. Nochtans vertrekt reisbegeleidster Kim Nooyens elk jaar met het grootste plezier naar de mythische 'Stad van Goud' om het prachtige Mali verder te verkennen. 'Mali is een land om nooit genoeg van te krijgen', zegt Nooyens. 'De vriendelijkheid van de mensen, de geschiedenis, de traditionele culturen, de blues, ...'

Waarom wil iedereen eigenlijk zo graag naar Timboektoe?

Nooyens: "Tijdens de middeleeuwen was Timboektoe een van de belangrijkste steden op de karavaanroutes door Afrika. Toen de Europeanen Afrika begonnen te ontdekken, werd verteld dat "alle daken van de stad in goud waren gelegd". Om er te geraken moesten enorm veel hindernissen worden overwonnen. Als Europese handelaar moest je door de woestijn trekken, langs allerlei 'wilde volkeren', over de Niger, je vermommen als Arabier. Noem maar op. Vandaar dat 'iemand die naar Timboektoe is', wellicht wel enige tijd weg zal blijven."

En als je er dan uiteindelijk aankomt?

"Ja, dan blijkt dat de daken niet van goud zijn. Het was toen wellicht een teleurstelling voor die eerste Europeanen en ook nu krijg ik vaak te horen van reizigers dat ze toch iets anders hadden verwacht. Timboektoe is namelijk helemaal geen grote stad. Op een ochtend heb je de belangrijkste bezienswaardigheden wel gezien, waaronder de Djingareybemoskee - de oudste moskee van Afrika - en enkele zeer oude bibliotheken." "Zelf vind ik het wel een indrukwekkende stad, vooral door de aanwezigheid van de Touareg, de nomadenbevolking met hun typerende blauwe djellaba's. Vooral het aankomen in Timboektoe blijft een bijzonder moment. Van ver zie je de stad oprijzen als een fata morgana in een oneindige woestijn. Bij het welkomstbord 'Bienvenue à Timbuktu' wil iedereen een foto. Er is ook een legende die zegt dat als je in je paspoort een stempel hebt die bewijst dat je in Timboektoe bent geweest, je in New York in een bepaalde exclusieve club binnen mag. Maar of dat waar is, weet ik niet."

DE GIDS

Wie?

Kim Nooyens (29), reisadviseur voor Sawadee Reizen, de Nederlandse reisorganisatie voor avontuurlijke, actieve én verantwoorde reizen wereldwijd

Mali?

In 2007 belandde Nooyens voor het eerst in Mali als reisbegeleidster

voor Sawadee. Sindsdien is ze verknocht aan het land en is ze al zes keer teruggekeerd.

Praktisch?

Sawadee biedt drie reizen aan in Mali. De zeventiendaagse reis naar Timboektoe gaat telkens door in oktober, november en januari en kost 2.050 euro. De 24-daagse reis door de mystieke Dogonvallei gaat door in augustus, oktober, november en december en kost 2.195 euro per persoon. In

december en januari organiseert Sawadee bovendien een alternatief programma voor beide reizen, dat de belangrijkste muziekfestivals van Mali aandoet.

Info?

Reizen kunnen vanuit België geboekt worden via de website www.sawadee.nl of in de Jetair reisbureaus: www.jetair.be

Is de weg erheen ondertussen al iets minder onherbergzaam dan toen?

"Er zijn tegenwoordig wel snelwegen in Mali maar die zijn meestal onzichtbaar door het vele woestijnzand dat erop gewaaid is. Tijdens onze zeventiendaagse reis naar Timboektoe proberen we echter zo veel mogelijk de oude karavaanrou-

terweg overnachten we of in kleine hotelletjes of in tenten. Tijdens onze trektocht in de Dogonvallei slapen we op de daken van de lemen huizen onder de sterrenhemel. Het blijft dus toch wel een vrij avontuurlijke tocht.

Hebben jullie onderweg ook contact met de plaatselijke bevolking?

"Er zijn in Mali nog heel wat traditionele stammen, elk met hun eigen activiteit. De Bozo zijn vissers, de Peul veehouders en de Touareg nomaden. Zelf krijgen we vooral te maken met de Dogon, een traditionele zelfvoorzienende stam die in de gelijknamige vallei woont. Hoewel er nu ook hier en daar reclameborden opduiken, hebben zij hun cultuur nog het meest van al kunnen behouden. Ze houden bijvoorbeeld nog traditionele maskerdansen. Bij de echte opvoeringen mogen wij als toerist niet aanwezig zijn, maar tegen betaling kan je wel vragen zo'n dans te laten opvoeren. Dat is echt heel spectaculair.

Behalve met de traditionele stammen krijgen we ook contact met de Malinezen en de moderne Malinese cultuur op de grote muziekfestivals tijdens de speciale festivalreis die Sawadee in Mali aanbiedt.

Ligt er ook een Werchter in Mali?

"Eén van de grootste festivals van het land, in Ségou, valt er inderdaad mee te vergelijken. Tijdens deze driedaagse wordt een podium over de Niger gebouwd en treden de grote sterren van de Malinese muziekscène op, zoals Habib Koité en Oumou Sangaré. Het is ook het festival bij uitstek van de Malinese blues, die dankzij Ali Farka Touré, die onder meer met Ry Cooder heeft opgetreden, wereldfaam heeft verkregen. Het Ségou festival is gratis voor de Malinezen en ze trekken er dan ook massaal naartoe. Tijdens de festivalreis slapen we trouwens in hetzelfde hotel waar de artiesten op het festival komen eten en drinken.

Van een heel andere orde is het Festival du Désert in Essakane. Daar wordt geen populaire muziek, maar traditionele monotone muziek van de Touareg gespeeld, terwijl de vrouwen prachtige dansen uitvoeren. Maar ook Damon Albarn van Blur heeft er al eens opgetreden. Het leuke van die festivals is dat ze enorm veel volk op de been brengen, waardoor je dagen op voorhand tussen de spontaan zingende, dansende en musicerende Malinezen loopt.

■ Bluesmuzikant Etran Finatawa combineert de ritmes van twee nomadische volkeren, de Touareg en de Wodaabe.

■ Malinezen trekken massaal naar het festival van Ségou.

■ De Djingareybemoskee is de oudste moskee in Afrika.

■ Een koranleraar op de karavaanroute door de woestijn.

FOTOS: RV

Hoogtepunten

De Dogon

De trektocht door de Dogonvallei, langs de uit de kliffen gehouwen woningen en de vriendelijke Dogonbevolking, is een absolute must in Mali.

Markt in Djenné

Maandag is een hoogdag in Djenné, want dan komen de mensen van heinde en verre op ezeltjes de stad binnen om hun waren te verkopen op de markt. De markt van Djenné is een enorm kleurrijke en geurende bedoening.

Malinese blues

Voor ik naar Mali ging had ik nog nooit van Malinese blues gehoord, maar nu ben ik er verzot op. Zeker in de muziek van Ali Farka Touré komt de Malinese ziel helemaal naar boven.

Minpunten

Eentonige keuken

Mali is een arm én een droog land, waardoor de keuken vrij eentonig is. Het stokbrood en de kaas hebben ze geërfd van de Franse overheersers, maar verder is het meestal rijst met wat groenten wat de pot schaft.

Slechte wegen

In Mali kan je nooit afgaan op het aantal kilometers tussen twee plaatsen om te weten hoe lang je over de reis zal doen. Onder meer de nachts belangrijke weg tussen Bamako en Mopti is in zeer slechte staat.

Smog in Bamako

De hoofdstad van Mali is absoluut niet representatief voor de rest van het land. Het is een erg vervuilde stad en je moet er ook oppassen voor dieven.